

ELS AQÜEDUCTES

Què és un aqüeducte?

La paraula aqüeducte procedeix del llatí *aqueductus*, que significa conduir aigua d'un lloc a un altre. La funció d'un aqüeducte era proveir d'aigua una ciutat o una vil·la transportant-la des d'un punt de captació, el *caput aquae*, fins a un dipòsit final, el *castellum aquae*. La captació es feia en fonts, on es construïa una presa per acumular l'aigua, i discorria per canals (*specu*), seguint un pendent suau i calculat. Quan arribava al dipòsit de les ciutats, l'aigua era redistribuïda en tres receptacles: un destinat a les fonts públiques, un altre a les termes i un tercer a les cases privades.

Com era un aqüeducte?

Els romans combinaren diferents tècniques per construir un aqüeducte. La major part del llarg recorregut, d'aquestes estructures eren canals excavats en el terreny –sempre coberts–, o túnels excavats a la roca; també podien ser canalitzacions construïdes amb ciment. Quan s'havia de salvar una vall era quan s'aixecaven les conegudes construccions d'un o més pisos d'arcades superposades per sobre de les quals hi havia també un canal cobert per on discorria l'aigua. La coberta de l'*specu* podia ser de tres tipus: plana, de doble vessant o de volta (arc de mig punt).

Per portar aigua a una vil·la...

L'únic aqüeducte conservat al Penedès es troba a Sant Jaume dels Domenys (Baix Penedès), del que es mantenen dempeus tres trams. Portava aigua fins a una vil·la romana, avui desapareguda. Probablement captava l'aigua d'una resclosa situada a la vora de la riera de Cornudella, a uns 2 km de distància. En una masia propera (masia dels Arcs) hi ha restes d'un dipòsit soterrat, possible punt final del recorregut. No sabem amb exactitud quan va ser construït, però alguns investigadors creuen que deuria ser entorn els segles IV o V.

...o a tota una ciutat

Prop de la ciutat de Tarraco (Tarragona) es troba l'aqüeducte de les Ferreres o Pont del Diable que captava l'aigua al riu Francolí. Té uns 217 metres de llargària i 27 metres d'alçada, amb 11 grans arcades al cos inferior i 25 al superior. En haver perdut la coberta s'observa perfectament l'*specu*. La data de construcció se situa a l'època de l'emperador August (27 aC - 14 dC).

Dos aqüeductes més duïen aigua a Tarraco, els quals la captaven un al Francolí i l'altre al Gaià. Un quart probable aqüeducte seria bé una bifurcació del Francolí bé un canal independent.

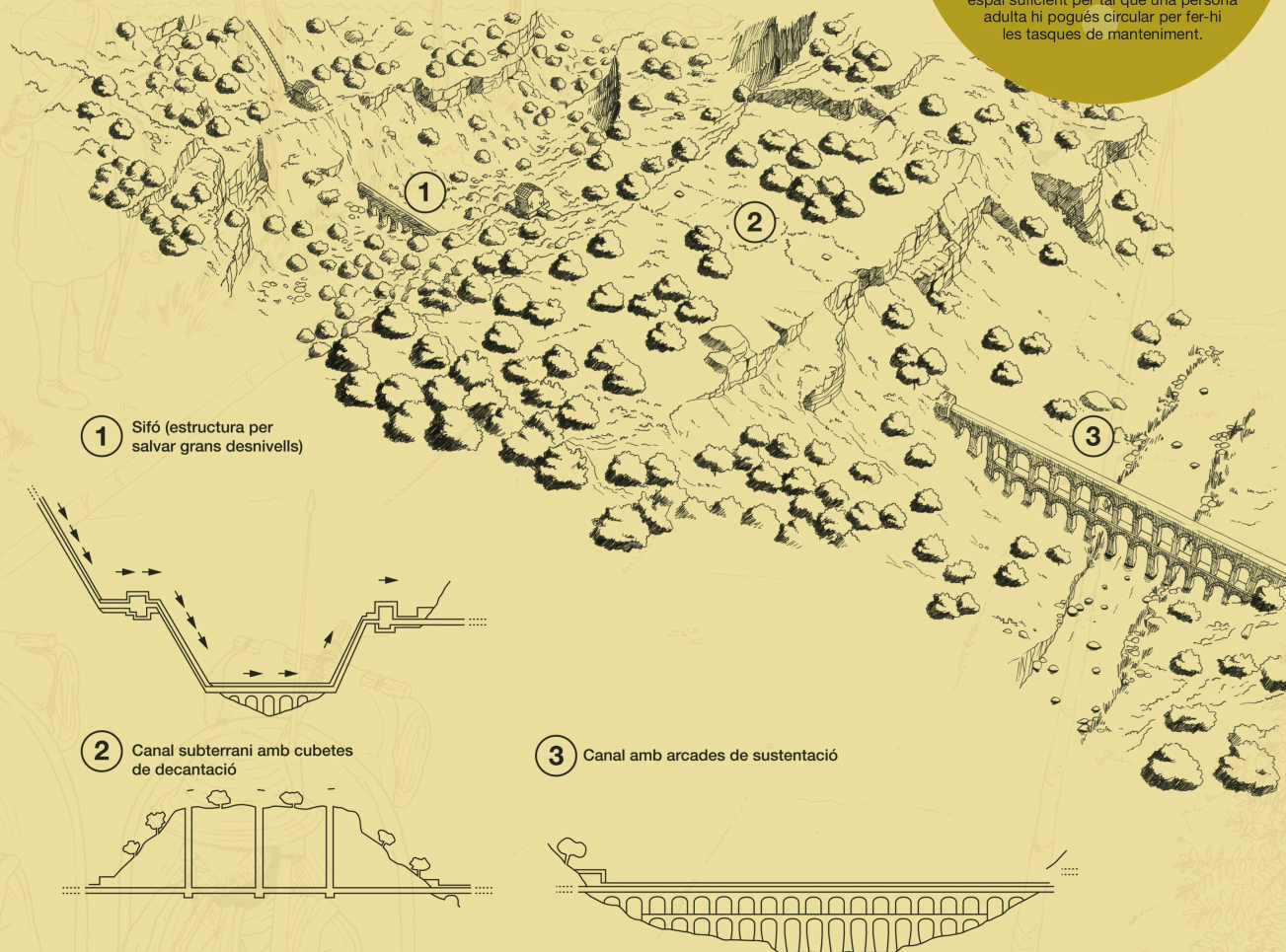
Aqüeducte de Sant Jaume dels Domenys

SABIES QUE...

Els aqüeductes tenien un sistema de control i manteniment constant, es reparaven continuament.

El recorregut estava ple de pous de registre que facilitaven l'accés i de dipòsits secundaris que permetien controlar el cabal.

El canal mesurava, amb coberta inclosa, entorn de 2 m d'alt per 0,90 m d'ample, espai suficient per tal que una persona adulta hi pogués circular per fer-hi les tasques de manteniment.

1 Sifó (estructura per salvar grans desnivells)

2 Canal subterrani amb cubetes de decantació

3 Canal amb arcades de sustentació

Recreació d'un aqüeducte

viaaugustapenedes.cat
CAT / CAST / ENG / FRA

enoturismePENEDÈS
l'aroma d'una terra

CONSELL COMARCAL
ALT PENEDÈS

Diputació
Barcelona

BCN+ Costa
Barcelona